

Finuldsfåret

ved Sv. Ove Jørgensen

Historie

Historisk er Finuldsfåret en ung race i Danmark.

Den første egentlige import af finuldsfår, som de kendes i dag, fandt sted i febr. 1983. I 1983-85 blev der importeret flere gange fra Sverige, derefter blev der lukket for import fra Sverige.

Næste import foregik i 1990, hvor en gruppe finuldsavlere (Finlam I/S) importerede 7 væddere fra nogle af Finlands bedste besætninger for at skaffe nyt blod til de "svenske".

De 2 vædderlam var sorte med skjulte røde gener. I 1991 importeredes en lille flok røde finuldsfår fra Finland. Finuldsfåret findes i dag i hvid, sort, rød (brun) og grå farve, samt brogede med hvid/sort, hvid/rød, hvid/grå.

Racebeskrivelse

Finuldsfåret vejer udvokset 60-80 kg, vædderen er tungere med vægt på 90-110 kg. Kroppen er rummelig med lang ryg. Benene er spændstige og lette. Krydset er bredt og hældende.

Halen er kort, tynd og spids. Hals og hoved er slankt. Begge køn er uden horn. Hoved og ben er uldfrie.

Ulden er ensartet, med silkeagtig glans, finfibret, finkruset til finbølget med typisk 5-8 bølger pr 3 cm.

Gennemsnitsdiameteren for lammeuld ligger omkring 20-25 my. Uldmængden pr får er 3-5 kg brutto.

Brunstsæsonen er lang, og finuldsfår kan derfor ilæmmes "året rundt" ved anvendelse af "brunstsynkroniserende" tiltag. Drægtighedsperioden er normalt 141-144 dage.

Frugtbarheden er høj med gennemsnitlige læmmetal på 2,7-3,0 for ældre får. Mælkeydelsen, der er høj og langvarig, er kombineret med særdeles gode

moderegenskaber og et meget roligt og tillidsfuldt temperament. Finuldsfår læmmer let, idet det skråtstillede bækket giver en stor åbning. Da lammene samtidig har meget slanke hoveder og lammevægten normalt ligger mellem 3,0 – 4,5 kg (afhængigt af antal) har fåret let ved at føde lammene. Men når der fødes mange lam – specielt ved firlinge og femlingefødsler - kan der være lam, der ikke "får benene og somme tider hovedet ordentlig på plads". Det kan kræve at man yder fødselshjælp, oftest blot ved at rette benene til, og der er aldrig lam der ikke let kan komme ud.

Det normale er at et finuldsfår tager sig utrolig godt af lammene uanset om der er 2, 3, 4 eller 5, men det er vigtigt at fåreavleren - især når der fødes flere end to lam - sørger for at alle lam får råmælk i tide. Vores krav til en finuld er at den skal have mælk nok til tre lam, undertiden har de mælk nok til fire.

Fødevalget er alsidigt og græsningradius er stor. Da det voksne finuldsfår normalt får 3 lam (og undertiden både 4 og 5) er det vigtigt med rigeligt græsareal med godt græs. Tvillingelam ligger på en tilvækst svarende til mange af de såkaldte kødfår eller højere, medens trillinge- og firlingelam kræver længere tid for at nå slagtemodenhed.

Slagtekvalitet

Finuldsfåret hører til Korthalefårene og har derfor deres karakteristiske bygning med hældende kryds og en mere spids ryg end de øvrige racer. Dette betyder at de ikke passer til den EU-klassificering, de fleste slagterier anvender. Racen har da heller ikke rygmuskelarealer som de typiske kødracer, men da der ikke har været avlet særlig systematisk men anvendelse af bl.a. rygscanninger på vædderlammene er der meget store variationer. Da finuld deltog i individprøverne for vædderlam tilbage i 80'erne og begyndelsen af 90'erne målttes der hos de bedste finuld rygmuskelarealer svarende til gennemsnitsarealet for texel.

For de bedste finuldsfår på individprøverne lå tilvæksterne oppe mellem 500 og 600 gr. pr. dag fodret intensivt med kraftfoder og hø, men der var meget store udsving, så også her er der gode avlsmuligheder.

Finuldsfår havde ved individprøverne sædvanligvis den laveste fedtprocent. Specielt vædderlammene kan fodres op til slagtevægte fra 28 – 33 kg uden at de sætter mere end et par mm fedt over lænden. Det giver nogle meget fine slagtekroppe med meget reelt kød, der specielt er efterspurgt ved direkte handel med forbrugerne.

Finulden

Ulden er eftertragtet, da den er meget blød og finfibret samt glansfuld. Finulden kan spindes til meget tyndt garn og kan bl.a. anvendes til undertøj og fint, let strik. Det kan være vanskeligt at holde ulden tilstrækkelig ren til at det giver et rent garn på spinderiet, men kan tilrettelægges sit fårehold med 2 årlige klipninger på det rette tidspunkt og undgå at få hø- og halmrester o. lign i ulden, så er der også efterspørgsel efter den – og til gode priser.

En særlig gevinst er de mange naturfarver - hvid, sort, rød (kanelbrun), brogethed kan optræde.

Skindet

Der er stor efterspørgsel efter pæne, gode finuldsskind.

De anvendes med kort uld (5-6 cm) til babyskind, til at ligge på i sengen, i bilen, i teltet (friluftsliv).

Med længere uld finder de anvendelse i møbler.

Skindene fra de store slagtelam er meget store.

Det gode skind er også et avlsspørgsmål. Der findes en stor variation i skindkvaliteten. Skindet skal have en god tæthed, ikke kruset eller vattet, men med fine ikke for grove bølger.

Også her er det en fordel med de forskellige naturfarver.

Krydninger

Det har vist sig at finuldsfåret er meget velegnet som den ene race i en treracekrydsning.

Krydsninger med bl.a. texel og dorset har givet fine klassificeringer.

Finuldsfåret tilfører dels nogle usædvanlig gode moderegenskaber, god malkeevne og høj frugtbarhed. I økonomianalyser over slagteproduktion topper krydsningerne med finuld.

Dertil kommer at finuldsvæddere er velegnede til racer med læmme problemer hos især gimmere p.gr.a. for store lam.

Temperament

Finuldsfåret er meget roligt og tillidsfuldt og derfor også meget velfungerende i små besætninger hvor fåret også er et kæledyr.

De er ligeledes meget lette at holde bag hegn.